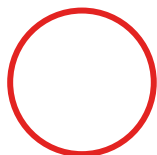

**Observatori
de Vulnerabilitat
de la Creu Roja
a Catalunya**

2n estudi

L'ocupació dels col·lectius vulnerables en el marc de la crisi socioeconòmica

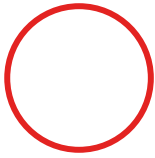
Desembre de 2011

Cada cop més a prop de les persones

L'ocupació dels col·lectius vulnerables en el marc de la crisi socioeconòmica

---

Edita:

Observatori de Vulnerabilitat
Creu Roja a Catalunya
C/ Joan d'Àustria, 120-124
08018 Barcelona

Data de publicació:

Desembre de 2011

Edició:

Òscar Velasco, Anna Sabaté i Pilar Millán

Equip de redacció:

Irene Peiró, Jordi Feu, Vidal Sabater,
Teresa Martínez, Alba Bardolet
i Nicole Guedes.

Assessorament científic:

Anna Espinal i Oliver Valero
(Servei d'Estadística de la UAB).

Realització d'entrevistes:

Centre de Coordinació de la Creu Roja a Catalunya.

Fotografies:

Cedides pel voluntariat, els àmbits i les diferents assemblees de la Creu Roja.

Guió i edició del vídeo:

Vidal Sabater

Disseny i maquetació:

Albert P. Centeno

Impressió:

Gràfiques APR, SCP

Dipòsit legal:

B-42654-2011

© Creu Roja, 2011

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquesta publicació, ni el seu tractament informàtic, ni la seva transmissió de cap forma o per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per registre o altres mètodes, ni el seu préstec, lloguer o qualsevol altra forma de cessió d'ús de l'exemplar, sense el permís previ i per escrit dels titulars del Copyright.

Imprimir aquest document en paper Cocoon Offset 100% reciclat redueix l'impacte mediambiental en:

240
kg d'escombraries

324
km en un cotxe europeu estàndard

491
kwh d'energia

45
kg de CO2

5.040
litres d'aigua

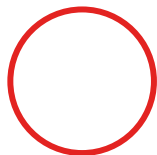
389
kg de fusta

LA MISSIÓ

Ser cada cop més a prop de les persones vulnerables en l'àmbit estatal i internacional a través d'accions de caràcter preventiu , assistencial, rehabilitador i de desenvolupament, realitzades essencialment per voluntariat.

LA VISIÓ

La Creu Roja, com a organització humanitària i d'acció voluntària arrelada a la societat, donarà respostes integrals des d'una perspectiva de desenvolupament a les víctimes de desastres i d'emergències, a problemes socials, de salut i mediambientals.

01.	
PRESENTACIÓ	06
02.	
INTRODUCCIÓ	08
03.	
METODOLOGIA	10
3.1	
INTRODUCCIÓ	11
3.2	
SELECCIÓ DE LA MOSTRA	11
3.3	
REALITZACIÓ DE L'ENQUESTA	12
3.4	
DADES DEL QÜESTIONARI	12
3.5	
MÈTODES ESTADÍSTICS	12
04.	
EVOLUCIÓ DE LES PERSONES ATESES EN PROGRAMES DE LLUITA CONTRA LA POBRESA I L'EXCLUSIÓ SOCIAL (GRUP SEGUIMENT)	14
4.1	
INTRODUCCIÓ	15
4.2	
EVOLUCIÓ DEL COL·LECTIU EN ELS DARRERS 6 MESOS	16
4.3	
SITUACIÓ LABORAL	18
05.	
ANÀLISI DELS PARTICIPANTS EN PROJECTES D'OCUPACIÓ (GRUP OCUPACIÓ)	22
5.1	
PROJECTES D'OCUPACIÓ QUE REALITZA LA CREU ROJA	23
5.2	
COL·LECTIUS PARTICIPANTS EN PROGRAMES D'OCUPACIÓ DE LA CREU ROJA	25
5.3	
EVOLUCIÓ DEL COL·LECTIU EN ELS DARRERS 6 MESOS	27
5.4	
SITUACIÓ LABORAL	29
06.	
COMPARACIÓ DE LA SITUACIÓ DEL GRUP SEGUIMENT I DEL GRUP OCUPACIÓ	34
6.1	
INTRODUCCIÓ	35
6.2	
ELS PERFILS	36
6.3	
EVOLUCIÓ DE LA SITUACIÓ EN ELS DARRERS SIS MESOS	36
6.4	
ENQUESTA D'OCUPACIÓ	37
07.	
CONCLUSIONS DE L'ESTUDI	44

01

PRESENTACIÓ

Benvolguts, benvolgudes,

Teniu a les mans el segon estudi de l'Observatori de Vulnerabilitat, un projecte que la Creu Roja a Catalunya ha endegat recentment per aprofundir en el coneixement de la realitat i, per tant, de les necessitats més immediates dels col·lectius que atén.

Com ja s'explicava en el primer estudi, publicat el passat mes de juliol, l'objectiu de la informació extreta d'aquesta iniciativa és doble: d'una banda, conèixer millor les persones usuàries de la Creu Roja en el context social i econòmic actual i l'acció directa que exerceix la institució humanitària per tal de ser una eina de millora continuada; i, de l'altra, afavorir la visibilització de realitats que, sense tenir una gran presència en l'esfera pública, estan cada cop més arrelades al context social i econòmic català, especialment entre els col·lectius que pateixen un major risc d'exclusió social.

En aquesta ocasió, s'ha volgut analitzar la situació laboral i l'ocupabilitat de col·lectius que es troben fora, o pràcticament fora, del mercat de treball, atesa la situació de retrocés destacable que pateix l'economia al nostre país.

La novetat d'aquest estudi rau en el fet de contrastar la realitat de diferents col·lectius amb els quals treballa la Creu Roja i que viuen processos d'inserció laboral, des del seguiment d'itineraris formatius fins a la realització de pràctiques en empreses. Entre aquests col·lectius figuren els següents: receptors de la Renda Mínima d'Inserció, persones aturades de llarga durada, dones amb càrregues familiars, persones sense sostre, etc.

El present informe és un element que ha de servir per conèixer millor quines són les actuacions més eficients en el context d'inserció sociolaboral que cal aplicar. També pretén ser una eina per establir línies d'actuació conjuntes, en les quals han d'intervenir inevitablement actors del marc jurídic i laboral, del món empresarial i dels sindicats i les entitats que treballen amb col·lectius de difícil inserció.

L'Observatori de la Vulnerabilitat continuarà treballant i contribuint en la millora de la qualitat de vida de les persones en situació de dificultat que atén la Creu Roja. Aquest estudi és només un pas més en la millora continuada dels seus projectes, adreçats a pal·liar les necessitats més extremes de les persones que presenten un alt risc d'exclusió social.

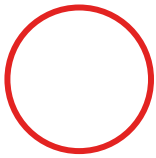
Josep Marquès i Baró
President de la Creu Roja a Catalunya

02

INTRODUCCIÓ

La Creu Roja a Catalunya va posar en marxa el seu Observatori de Vulnerabilitat a principis de l'any 2011, amb l'objectiu principal d'apropar-se a les persones usuàries i poder adaptar la seva acció humanitària a les necessitats dels col·lectius que atén, la situació dels quals s'ha vist encara més afectada per l'actual crisi socioeconòmica. D'altra banda, l'Observatori també vol contribuir a generar una corrent d'opinió i de treball, alineada amb d'altres agents socials, com a part del desplegament de l'estratègia de Diplomàcia Humanitària de l'entitat.

En el primer estudi pilot, publicat el juliol de 2011 sota el títol "L'impacte de la crisi en la infància i les famílies", es van recollir les primeres dades d'un dels col·lectius més afectats per la crisi i en especial situació de vulnerabilitat: les persones ateses dins del Programa de lluita contra la pobresa i l'exclusió social. Els resultats van posar de manifest la greu situació que estan patint les famílies que veuen afectades les seves necessitats més bàsiques, com són les d'alimentació o accés a l'habitatge.

Ara, el segon estudi de l'Observatori, sota el títol "L'ocupació dels col·lectius vulnerables en el marc de la crisi socioeconòmica", s'ha centrat en una de les problemàtiques que més incideix actualment sobre la situació dels grups més vulnerables i que determina, en gran mesura, el risc d'exclusió social de les persones.

De fet, per a l'elaboració d'aquest informe, s'ha analitzat la mateixa informació de dos col·lectius diferents, realitzant un estudi de cadascun d'ells. En un primer estudi, s'ha analitzat la situació de les persones ateses al Programa de lluita contra la pobresa i l'exclusió social de la Creu Roja, que ja van ser enquestades per al primer informe de l'Observatori, amb l'objectiu de fer un seguiment de la seva situació. En un segon estudi, la Creu Roja ha analitzat per primera vegada el perfil i les necessitats de les persones que participen en projectes d'ocupació de l'entitat, adreçats a col·lectius vulnerables.

Després de veure quina és la situació sociolaboral de cada col·lectiu en el moment actual, però també des d'una perspectiva temporal (dades sobre el darrer lloc de treball, ocupació en els darrers mesos, expectatives de futur...), se n'ha fet una comparativa amb l'objectiu d'identificar matisos i diferències, que permetin planificar l'execució d'accions específiques per afavorir l'ocupació.

Finalment, i dins d'un procés de millora continuada i d'experimentació de l'Observatori de Vulnerabilitat, cal destacar que l'Àmbit de Comunicació ha realitzat un vídeo d'entrevistes amb testimonis de diversos participants de programes d'ocupació, que han explicat la seva història de vida relacionada amb la recerca de feina, així com de personal voluntari i tècnic de l'entitat. El vídeo es pot veure al canal de Youtube de la Creu Roja a Catalunya (www.youtube.com/CreuRojaCatalunya).

03

METODOLOGIA

**3.1
INTRODUCCIÓ**

**3.2
SELECCIÓ DE LA MOSTRA**

**3.3
REALITZACIÓ DE
L'ENQUESTA**

**3.4
DADES DEL QÜESTIONARI**

**3.5
MÈTODES ESTADÍSTICS**

3.1 INTRODUCCIÓ

Aquest estudi s'ha realitzat amb l'assessorament del Servei d'Estadística Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), pel que fa a la validació del qüestionari, la selecció de la mostra i l'anàlisi de les dades.

Un bon disseny experimental (gran-dària mostral, qüestionari...) garanteix una major fiabilitat dels resultats i pot donar un punt de partida per a estudis posteriors. L'anàlisi rigorós de les dades del qüestionari ha posat de manifest coneixements, de vegades desconeguts, dels usuaris dels programes que formen part d'aquest estudi. A més, ha permès obtenir indicadors plenament definits i validats, que poden permetre ubicar els usuaris en un determinat context. Els resultats s'han extret utilitzant programari especialitzat per

a l'anàlisi de les dades i la presentació de resultats.

En aquesta ocasió, i en referència als participants en programes d'ocupació de la Creu Roja (Grup Ocupació), s'ha treballat també en l'explotació estadística de les dades de l'aplicació informàtica dels Serveis Integrats d'Ocupació (SIE), que recull informació de totes les persones participants en els projectes d'ocupació de la Creu Roja en el moment de la seva adscripció al projecte. Així s'ha obtingut informació sobre el total de l'univers de l'estudi, a més de les dades extretes a través de l'enquesta a les 302 persones que han conformat la mostra.

Tot seguit, es descriu cadascuna de les passes que s'han seguit en l'elaboració d'aquest estudi.

3.2 SELECCIÓ DE LA MOSTRA

Les persones entrevistades han tornat a demostrar la seva confiança en la Creu Roja, obtenint un alt índex de participació en l'estudi. De les 663 persones contactades, només 29 han declinat realitzar l'enquesta. S'han entrevistat 634 persones.

Grup Seguiment

Per a l'anàlisi d'aquest primer grup, no es va fer una nova selecció d'individus, sinó que es va partir de les 402 persones que ja van participar al primer estudi i que van acceptar tornar a col·laborar, per tal de fer possible el seguiment de la situació en què es troben.

D'entre aquestes 402 persones, finalment es va poder contactar amb 332, mentre que 18 no van acceptar realitzar l'entrevista. Pel que fa a les 52 persones restants, no es va poder contactar amb elles per diferents motius (no es van poder localitzar, els telèfons eren erronis, etc.).

La selecció aleatòria de la mostra inicial es va realitzar l'abril de 2011, estratificant-la per sexe i per zona (en total, es van considerar sis zones geogràfiques).

Grup Ocupació

La base de dades del programa dels Serveis Integrats d'Ocupació (SIE) de la Creu Roja conté 1.537 registres corresponents a usuaris que han participat en diferents projectes d'Ocupació de la Creu Roja al llarg de l'any 2011.

Projecte	Freqüència(*)	%
Interlabor@	576	36,7%
Incorpora	335	21,4%
Impuls@	151	9,6%
Ariadna	58	3,7%
Aprop	211	13,4%
Activa't	162	10,3%
Sara	42	2,7%
SMS	3	2,1%

(*) La freqüència equival al nombre de persones participants.

La selecció aleatòria de la mostra s'ha realitzat estratificant per sexe i per projecte de registre i es va plantejar amb l'objectiu de fer 302 enquestes. Es va contactar amb 313 persones, de les quals 302 van acceptar l'entrevista i 11 persones no ho van acceptar.

3.3 REALITZACIÓ DE L'ENQUESTA

Les entrevistes es van dur a terme des del *Call Center* del Centre de Coordinació de la Creu Roja, assistides per ordinador (CATI, *Computer Assisted Telephone Interviewing*). Aquest tipus d'entrevista telefònica fa servir un sistema informàtic que selecciona i realitza les trucades de manera aleatòria i permet a l'entrevistador plantejar i omplir el qüestionari amb ajuda d'ordinador.

Les entrevistes s'han realitzat entre el 20 d'octubre i el 8 de novembre de 2011, amb un total de 2.170 trucades. En total es van realitzar 634 enquestes distribuïdes en els dos grups tractats en el present estudi: 332 del Grup Seguiment i 302 del Grup Ocupació. Per tant, es va assolir el 81% de l'objectiu en el Grup 1 i el 100% al Grup Ocupació.

3.4 DADES DEL QÜESTIONARI

El qüestionari conté set blocs d'informació:

- Dades personals: 5 preguntes
- Valoració de la situació actual: 5 preguntes
- Dades de la llar: 2 preguntes
- Situació actual: 5 preguntes
- Feines recents: 9 preguntes
- Prestacions: 1 pregunta
- Darrer lloc de treball: 6 preguntes
- Afectació de la crisi: 2 preguntes

3.5 MÈTODES ESTADÍSTICS

L'anàlisi de les preguntes del qüestionari s'ha realitzat segons el tipus de variable:

■ Variables quantitatives. Per a les variables quantitatives (edat, durada de la relació laboral, etc.) s'han obtingut taules amb els estadístics de resum: nombre d'observacions vàlides (N), nombre de dades mancants (N Miss), Mitjana, Mediana, Mínim i Màxim.

■ Variables categòriques i multiresposta. Tant per a les variables categòriques (sexe, nacionalitat, estat civil, etc.) com per a les variables multiresposta (ajudes que reben o han deixat de rebre, motius canvi de vivenda, etc.) s'han obtingut taules de freqüències amb les freqüències relatives i absolutes. S'han representat gràficament mitjançant diagrames de barres o de sectors.

■ Preguntes obertes. Per a les preguntes obertes s'han transcrit les respostes de manera literal. A partir de les respostes a aquestes preguntes s'han creat núvols de paraules. En aquest tipus de representació la mida de les paraules és proporcional a la seva freqüència d'aparició.

04

.....
**EVOLUCIÓ DE LES PERSONES
ATESES EN PROGRAMES
DE LLUITA I EXCLUSIÓ
SOCIAL.
(GRUP SEGUIMENT)**

**4.1
INTRODUCCIÓ**

**4.2
EVOLUCIÓ DEL COL·LECTIU
EN ELS DARRERS 6 MESOS**

**4.3
SITUACIÓ LABORAL**

4.1

INTRODUCCIÓ

El primer estudi de l'Observatori de Vulnerabilitat es va centrar en les persones ateses per la Creu Roja en els diferents projectes executats dins del Programa de Lluita contra la Pobresa i l'Exclusió Social¹, posant especial èmfasi en les famílies amb infants.

La característica comuna de les persones d'aquest col·lectiu és que han de recórrer a l'ajut extern (a la Creu Roja i d'altres institucions) per cobrir les seves necessitats més bàsiques, principalment d'alimentació.

A través de les 409 enquestes realitzades del 2 al 29 d'abril de 2011, es va detectar l'aparició d'un nou perfil d'usuari/ària, ja que 4 de cada 10 persones de la mostra s'havien apropiat per primer cop a institucions com la Creu Roja recentment i no havien necessitat ni sol·licitat abans de 2010 cap tipus d'ajut bàsic, ni institucional ni familiar. Són les que s'anomenaven en el primer estudi "persones

nouvingudes a l'exclusió social", que s'han vist abocades a una situació de precarietat com a conseqüència de l'actual context de crisi socioeconòmica.

A més, juntament amb aquest grup "nouvingut a la pobresa", hi conviuen les persones que, ja des d'abans de l'arribada de la crisi econòmica, han estat usuàries d'aquests projectes i presenten un perfil de vulnerabilitat múltiple i mantinguda en el temps.

El perfil global del col·lectiu, reprenent les dades del primer estudi, és el següent:

- Hi ha un 60 % de dones i un 40 % d'homes, amb una mitjana d'edat de 40 anys.
- La nacionalitat majoritària es l'espanyola.
- 7 de cada 10 famílies tenen fills menors de 12 anys.
- D'entre la població activa, 7 de cada 10 persones són a l'atur.

¹ El programa de lluita contra la pobresa i l'exclusió social consisteix en un conjunt d'accions adreçades a pal·liar les necessitats bàsiques i urgents de la població vulnerable, com ara la distribució de kits de suport social (alimentaris, higiènics, familiars, infantils...), serveis de rober, menjador, atenció a persones sense sostre i unitats mòbils d'atenció a l'emergència social.

4.2

EVOLUCIÓ DEL COL·LECTIU EN ELS DARRERS 6 MESOS

Sis mesos després s'ha volgut veure l'evolució d'aquest col·lectiu, enqüestant de nou el mateix grup de persones amb l'obtenció dels següents resultats:

■ Gairebé la meitat de les persones enquestades consideren que la seva situació actual és pitjor que al maig de 2011, un 41,6% pensen que no ha variat i només un 8,7% afirmen tenir una millor situació.

■ El motiu principal d'empitjorament ha estat la pèrdua d'alguna de les prestacions que rebia la persona entrevistada o algun membre de la seva família. Entre el 48% dels que manifesten trobar-se en una situació pitjor, 3 de cada 10 famílies han deixat de percebre la Renda Mínima d'Inserció (RMI) i també 3 de cada 10 han exhaurit la prestació d'atur.

■ Al primer estudi de l'Observatori de Vulnerabilitat de juliol 2011, cal destacar que més de la meitat de les persones entrevistades (53%) ja van manifestar aleshores que la seva situació havia empitjorat respecte el 2010. El motiu principal, en 6 de cada 10 famílies, n'era la pèrdua de feina d'un o més membres de la unitat familiar.

■ Una altra informació obtinguda en el primer estudi feia referència a la infància i a la seva alimentació i mostrava la importància dels menjadors escolars a l'hora de proporcionar una alimentació equilibrada que la majoria de famílies no es poden permetre al seu domicili. En aquest sentit, s'extreu que les famílies que rebien la prestació de beca menjador encara la segueixen percebent (un 33% de les famílies amb fills menors de 12 anys).

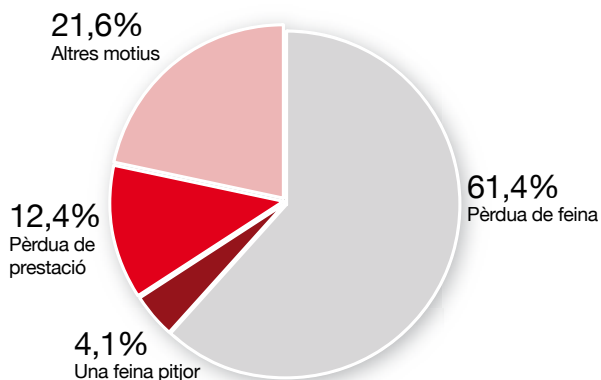
■ En una situació de major vulnerabilitat per l'exhauriment de prestacions i per la davallada del suport de la xarxa familiar, mantenir aquest ajut es fa ara més necessari que mai.

■ Continuant amb l'evolució del Grup Seguiment, s'observa una disminució del suport que les persones enquestades reben de familiars que no conviuen amb ells. Mentre que, al maig de 2011, un 22% de les persones entrevistades afirmaven que rebien aquest tipus d'ajut, en aquest segon estudi només ho afirma un 17%. La situació de precarietat sostinguda en el temps provoca també un exhauriment del suport de la xarxa familiar.

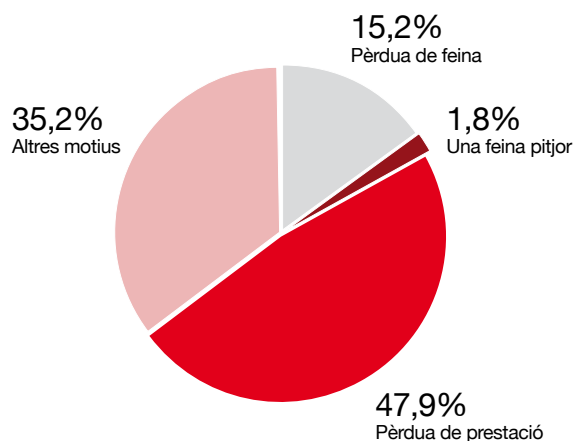
Un terç de les famílies amb infants menors de 12 anys del Grup Seguiment continuen rebent ajut per a la seva alimentació a través de les beques de menjador escolar.

Motius de l'empitjorament de la situació

Usuaris dels programes de lluita contra la pobresa entre 2010 i 2011 (primer estudi, abril 2011)

Grup de seguiment al novembre 2011

4.2 EVOLUCIÓ DEL COL·LECTIU EN ELS DARRERS 6 MESOS

4.2.1 **ACTIVITAT DE LES PERSONES ENTREVISTADES**

La major part de les persones del Grup Seguiment han vist incrementada la seva vulnerabilitat en els darrers 6 mesos per la pèrdua de prestacions.

■ Del total de les persones entrevistades, el 51% es troba desocupada, un 16% està treballant (la meitat per hores o a temps parcial), i la resta es dedica a altres activitats (jubilades, tasques de la llar, estudiants...).

■ Les persones que són a l'atur representen el 73,4 % del total de la població activa. D'aquestes, 6 de cada 10 no tenen o han exhaurit la prestació d'atur.

4.3 SITUACIÓ LABORAL

4.3.1 DADES DEL DARRER LLOC DE TREBALL

En aquest apartat, es presenten els resultats del qüestionari referents a les dades del darrer lloc de treball. Els percentatges estan calculats a partir de la població activa que està desocupada en el moment de realitzar l'entrevista.

■ Pel que fa a la data del darrer lloc de treball, el grup que concentra més persones del Grup Seguiment (33,9%) va perdre la seva feina durant el 2011 i un 39,5%, entre els anys 2008 i 2010. Resulta significatiu constatar l'alt percentatge de persones (17,7%) que no recorden l'any de la seva darrera feina. L'atur de llarga durada se situa al voltant del 66%.

■ El 66,2% ha tingut la seva última ocupació en una empresa i un 30,4% ha treballat per a particulars.

■ La meitat de les persones van aconseguir aquesta feina a través de contactes personals.

■ En referència a la funció desenvolupada, a partir de les respostes a la pregunta oberta, s'ha creat el següent núvol de paraules (la mida de les paraules és proporcional a la seva freqüència d'aparició):

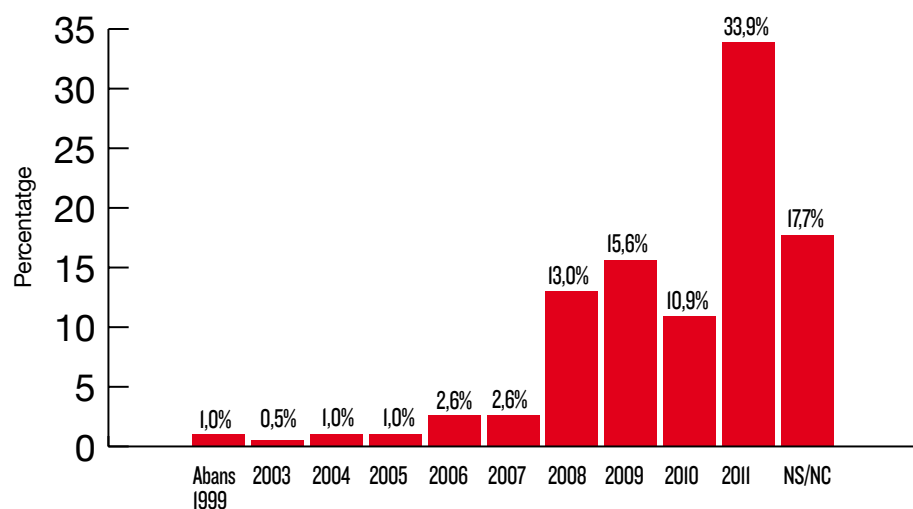
Les persones aturades de llarga durada representen el 66% del total.

Es reforça una de les conclusions del primer estudi: hi ha un grup de persones nouvingudes a l'exclusió social com a conseqüència de la seva sortida del mercat laboral.

■ El tipus de contracte de la darrera feina va ser, en un 54,6 % dels casos, a temps complert i en un 21,5% a temps parcial. Un 20,4% de les persones va estar treballant sense relació contractual.

■ El període mig treballat durant la darrera contractació va ser de més de 6 mesos.

Data final darrer lloc de treball

La majoria de persones que han perdut la seva feina tenien un treball temporal, amb escassa qualificació però a jornada completa. La pèrdua d'aquest ingrés ha provocat la seva situació actual de vulnerabilitat.

4.3.2 OCUPACIÓ EN ELS DARRERS SIS MESOS

L'alt percentatge de relacions no contractuals remet a l'economia informal però també al sector domèstic.

En aquest apartat s'ha demanat a les persones que formen part de la població activa del grup enquestat si han tingut alguna ocupació en els darrers sis mesos, obtenint els següents resultats:

■ Des del mes de maig de 2011, un 41,3% han tingut algun tipus d'ocupació (s'inclouen aquí les persones que ja treballaven anteriorment).

■ En el 33% dels casos, el període treballat ha estat inferior als 2 mesos.

■ Pel que fa a la relació contractual, la meitat de les persones que ha estat treballant en els darrers sis mesos continua fent-ho, ha tingut un contracte eventual, mentre que un 32,8% ha tingut alguna ocupació sense relació contractual.

■ En relació a la jornada, 4 de cada 10 persones ha treballat per hores.

■ Més del 60% han treballat en el sector serveis, representant el servei domèstic un 22% del total.

■ La mitjana d'ingressos mensuals (nets) ha estat, en un 58,4% dels casos, inferior a 600€. Un 30,6% té ingressos situats entre 600 i 1000€ i un 10,2% estan per sobre dels 1.000€.

■ Coincidint amb els mesos d'estiu s'observa una certa millora –si bé temporal– en la situació laboral d'algunes persones. L'alt percentatge de relacions no contractuals remet a l'economia informal però també al sector domèstic. El desplegament de la nova regulació d'aquest servei millorarà sense dubte les condicions i els drets laborals del col·lectiu que hi treballa.

4.3.3 LES DIFICULTATS D'ACCÉS AL MERCAT DE TREBALL: PERCEPCIONS I ACTITUDS

Les dificultats de l'entorn i personals per accedir al món laboral afecten la salut de més de la meitat de les persones entrevistades.

Respecte a la població activa que es trobava desocupada en el moment de realitzar l'enquesta, s'ha volgut copsar la seva opinió sobre les dificultats d'accés al mercat laboral, obtenint la següent informació.

■ En referència a la principal dificultat per trobar feina, el 54,3% afirma que és la manca d'oferta laboral. Aquesta resposta està molt per sobre de la resta d'opcions possibles.

A tots els participants també se'ls ha fet la pregunta següent: Què creu que li aportaria ajuda per trobar feina? Les respostes d'aquesta pregunta oberta s'han dividit de la manera següent:

■ 1 de cada 3 persones vinculen la millora de la seva ocupabilitat a una millor preparació (formació, experiència...). Cal recordar que, segons les dades del primer estudi, més de la meitat de les persones del Grup Seguiment tenen un nivell d'estudis equivalent a EGB o inferior.

■ També 1 de cada 3 persones diu estar condicionada per factors personals (edat, salut, situació irregular, origen, càrregues familiars...) que limiten o, fins i tot, impedeixen el seu accés al mercat laboral.

Cal incidir també en aspectes com la conciliació familiar o el trencament de prejudicis vinculats a característiques personals per garantir la igualtat d'oportunitats en el mercat laboral.

La formació és crucial, igual que l'adquisició d'habilitats que milloren les condicions d'accés a la feina.

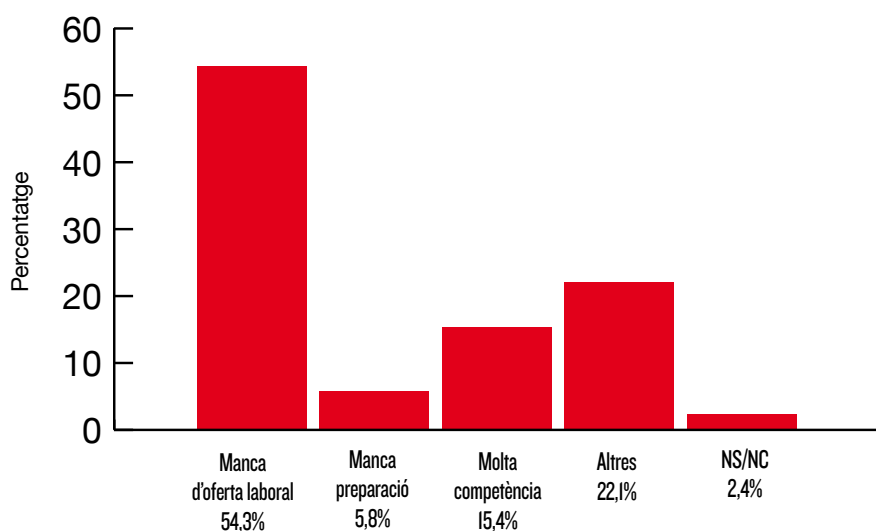
■ La resta de respostes es reparteixen a parts iguals, entre els blocs que fan referència a la millora d'aspectes relacionals, tant amb les persones (contactes, xarxa...) com amb l'entorn (coneixement de l'idioma, mobilitat...), i a la millora general del mercat de treball (manca d'oferta, crisi...).

■ Un 52% de les persones manifesta estar desmotivada o molt desmotivada per seguir buscant feina.

■ Més de la meitat no ha realitzat cap entrevista/contacte per optar a un lloc de treball durant aquest any 2011. Un 25% no ho ha fet des d'abans del 2010.

■ El 55% d'aquestes persones diu que s'ha vist afectat algun aspecte de la seva salut pel fet de no tenir feina: un 62,3% pateix d'ansietat i el 24% de depressió. El 13,7% té altres tipus de malaltia.

Dificultats per trobar feina

.....
**ANÀLISI DELS
PARTICIPANTS
EN PROJECTES
D'OCUPACIÓ
(GRUP OCUPACIÓ)**

**5.1
PROJECTES
D'OCUPACIÓ QUE
REALITZA
LA CREU ROJA**

**5.2
COL·LECTIUS
PARTICIPANTS
EN PROGRAMES
D'OCUPACIÓ DE LA
CREU ROJA**

**5.3
EVOLUCIÓ DEL
COL·LECTIU
EN ELS DARRERS 6
MESOS**

**5.4
SITUACIÓ LABORAL**

5.1 PROJECTES D'OCUPACIÓ QUE REALITZA LA CREU ROJA

La Creu Roja treballa per la millora de les condicions de vida dels col·lectius socialment més vulnerables, una millora que no és possible sense l'accés a una ocupació estable. Per aquest motiu, la Creu Roja va endegar fa ja deu anys el seu Pla d'Ocupació per a col·lectius vulnerables. Aquest pla

desenvolupa un ampli nombre de programes i projectes encaminats a promoure l'accés al mercat de treball de les persones en situació de dificultat social. La mitjana d'inserció aconseguida en aquests projectes durant el 2010 se situa en el 37% de les persones participants.

Programa SARA

Realització de tallers de motivació personal i per a l'ocupació adreçat a dones immigrades molt allunyades del mercat laboral.

Projecte Activa't

Programa d'activació i motivació laboral adreçat a dones molt allunyades del mercat laboral.

Sense sostre

Facilita el procés de reinserció o inserció sociolaboral a persones sense sostre.

Xarxa Ariadna

Programa adreçat a persones sol·licitants d'asil, refugiats i amb d'altres mesures de protecció internacional.

Xarxa Interlabor@

Itineraris integrals d'inserció adreçats a persones immigrades en situació de vulnerabilitat i altres col·lectius.

Incorpora

Projecte d'intermediació laboral de l'Obra Social "la Caixa" per a col·lectius vulnerables. La Creu Roja hi està adherida i, en el seu cas, està especialitzada en afavorir la incorporació i la inserció laboral de dones amb especial dificultat, incidint en el teixit empresarial.

Projecte Aprop

Manteniment, promoció i recerca laboral per a persones que estan sota mesures penitenciàries.

Impuls@

Projectes d'autoocupació i microcrèdits per a població en general amb esperit emprenedor.

TESTIMONI

EVA FRANCISCO

45 ANYS,
TÈCNICA D'OCUPACIÓ DE
LA CREU ROJA

Hi ha persones que, tot i no veure's afectades en primera persona per la crisi que sacseja l'economia del país, sí que la viuen molt de prop, en el seu dia a dia. L'Eva n'és un cas. Com a tècnica d'ocupació de la Creu Roja, s'ha d'enfrontar a les conseqüències que la situació deixa al seu pas i ha de donar suport a aquells que s'adrecen a ella amb l'esperança de trobar feina. "A nivell psicològic intento fer-los veure que no estan sols i que no són els únics que es troben en aquesta situació" - explica l'Eva.

Davant de la reduïda oferta laboral, les empreses han endurit els processos de selecció, com explica l'Eva: "com que ara es presenten moltes persones, posen més requisits per poder excloure el màxim nombre de gent a partir del currículum sense arribar a l'entrevista". L'Eva sap que, per a moltes persones, ella és la imatge de l'esperança i que la seva tasca esdevé un revulsiu anímic i laboral davant la incertesa d'un present i un futur marcat amb la paraula crisi.

Les poques feines que hi ha disponibles tenen uns requisits i exigències tan alts que, en molts casos, no podem presentar les persones que recorren a nosaltres.

5.2

COL·LECTIUS PARTICIPANTS EN PROGRAMES D'OCUPACIÓ DE LA CREU ROJA

Com ja s'ha explicat a l'apartat de metodologia, per a l'estudi del Grup Ocupació, s'ha treballat tant amb la base de dades (SIE) - que inclou dades sobre el total de persones participants en els projectes d'ocupació - com amb els resultats de l'enquesta telefònica a les 302 persones que conformen la mostra estratificada per gènere i projecte.

Amb aquesta doble informació, s'obté el següent perfil:

■ Un 73% de les persones participants, del total de les 1.537 registrades al programa, s'han donat d'alta als diferents projectes d'ocupació durant el 2011.

■ Un 63,2 % són dones i un 36,8% homes, amb una mitjana d'edat de 37 anys.

■ Només un 8% estava treballant en el moment de la seva adscripció al projecte. Es tracta de persones que hi accedeixen per millorar les seves condicions laborals.

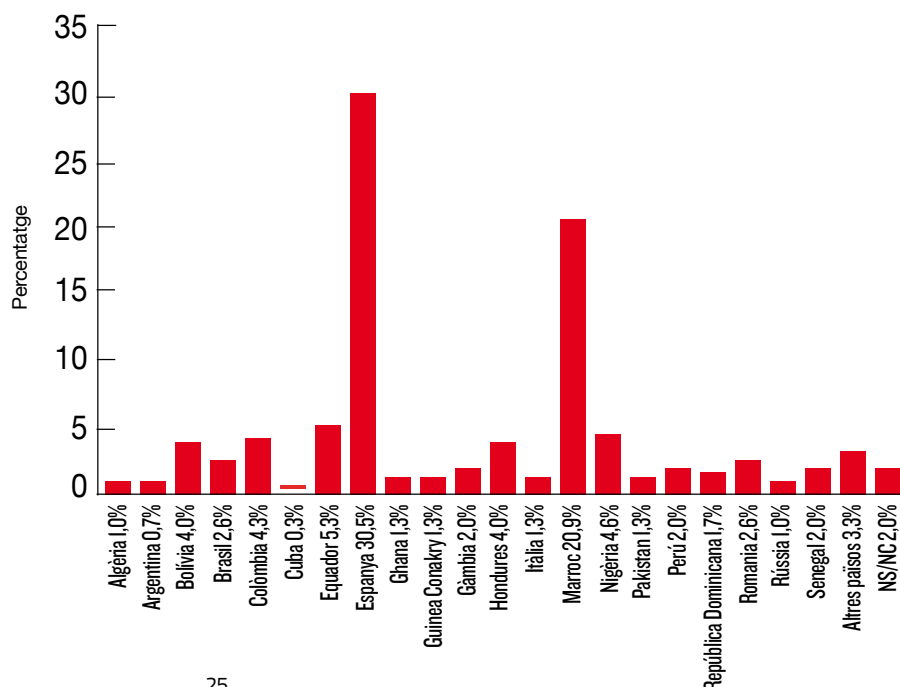
■ Pel que fa a les prestacions, gairebé la meitat de les persones entrevistades en rep alguna, majoritàriament vinculada a l'ocupació (el subsidi d'atur, en el 22% dels casos).

Col·lectius participants en programes d'ocupació de la Creu Roja

Col·lectiu	Freqüència(*)	Percentatge
Drogodependents / Ex-Drogodependents	14	0.9%
Persones migrades	907	59.0%
Joves amb risc d'exclusió	90	5.9%
Majors de 45 anys	145	9.4%
Menors no acompanyats	2	0.1%
Minoria ètnica	5	0.3%
Dones amb dificultats especials	588	38.3%
Aturats de llarga durada	90	5.9%
Persones recluses /ex-recluses	209	13.6%
Persones amb discapacitat	17	1.1%
Persones refugiades o sol·licitants d'asil	62	4.0%
Persones sense llar o en situació de carrer	30	2.0%
Població gitana	13	0.8%
Víctimes de violència de gènere	105	6.8%
Altres col·lectius	241	15.7%

(*) Freqüència: nombre de persones que pertanyen a cada col·lectiu. En aquest cas no és sumatori, ja que una mateixa persona pot reunir una o més condicions.

Nacionalitats

TESTIMONI

MATY THIAM

41 ANYS,
USUÀRIA DEL PROGRAMA
ACTIVA'T A L'ASSEMBLEA
COMARCAL DEL PLA
D'URGELL

La Maty Thiam va arribar a Catalunya el 2007 procedent del Senegal. Venia amb un contracte en origen per treballar a Mollerussa en una empresa del sector de la neteja. A part d'aquesta primera feina, ha treballat també com a manipuladora d'aliments i com a cuidadora de persones grans, després de fer un curs d'auxiliar de geriatría. Durant aquest temps, la Maty ha après també a parlar català, ha fet classes d'informàtica, està estudiant per obtenir el graduat d'educació secundària i s'ha seguit esforçant per poder guanyar un sou amb què manté els seus quatre fills i el seu marit, que viuen al Senegal.

Malgrat tot, la Maty s'ha quedat recentment sense feina. "Aquesta situació em fa estar tot el dia angoixada i, fins i tot, he hagut d'anar al metge perquè no puc dormir" - explica. Manté, però, la voluntat de tirar endavant, sempre amb l'objectiu d'aconseguir la reagrupació familiar perquè els seus fills i el seu marit puguin venir a viure amb ella. "M'agradaria anar a la universitat o fer una formació professional. M'agradaria treballar d'infermera" - diu la Maty amb el convenciment i l'empenta de qui té la il·lusió d'un futur millor.

M'agradaria anar a la universitat o fer una formació professional. M'agradaria treballar d'infermera.

5.3

EVOLUCIÓ DEL COL·LECTIU EN ELS DARRERS 6 MESOS

Malgrat que les persones participants dels projectes d'ocupació no havien estat objecte de cap enquesta anterior, se'ls ha preguntat per la seva situació actual en comparació a la de fa sis mesos, obtenint els següents resultats:

■ El 44,7% de les persones enquestades valoren que la seva situació actual no ha canviat, un 35,8% diuen que ha empitjorat, i un 19,5% que ha millorat.

■ El motiu d'empitjorament de la situació ha estat la pèrdua del lloc de treball de la persona entrevistada o d'algun membre de la família (aquest és el cas del 37% de les persones que manifesten estar pitjor).

■ Les persones que diuen haver millorat en els darrers sis mesos també vinculen aquesta millora a l'accés a un lloc de treball.

Malgrat que l'enquesta s'ha realitzat durant el mes d'octubre, i no coincidint amb el tancament dels projectes, s'observa una millora substancial de l'activitat de les persones del Grup Ocupació, respecte a aquella que presentaven en el moment de la seva adscripció com a participants. El percentatge de persones assalariades passa del 8% al 25%.

La majoria de les persones del Grup Ocupació (44,7%) consideren que la seva situació actual no presenta canvis respecte a la que vivien sis mesos enrere. El 35,8% diu que està en pitjors condicions, en molts casos per la pèrdua del lloc de treball.

TESTIMONI

CRISTINA MORILLA

27 ANYS,
PARTICIPANT DEL
PROGRAMA
ACTIVA'T A L'ASSEMBLEA
DE MATARÓ

Quan les condicions del mercat de treball són adverses, diverses persones reorienten la seva vida laboral i algunes d'elles, com la Cristina Morilla, descobreixen una vocació. Dels 17 als 25 anys, la Cristina sempre havia treballat de carnissera, fins que es va quedar a l'atur el 2009. En canvi, ara vol dedicar-se a l'atenció a les persones i, per això, s'està formant com a cuidadora de gent gran i en assistència sanitària a la Creu Roja i estudia per al graduat d'ESO.

Des de fa un any, participa al programa d'ocupació *Activa't* a l'assemblea de Mataró, on també rep ajut alimentari. A l'estiu, ja va cobrir una substitució del servei de transport adaptat a la Creu Roja, però veu difícil trobar una feina estable i ser mare no li posa les coses fàcils. La Cristina estava embarassada, quan la carnisseria no li va renovar un contracte temporal per fer-la indefinida i, des de llavors, rep 400 euros de subsidi d'atur i viu a casa dels pares. En aquesta situació, seria fàcil deixar-se arrossegat pel desànim, però la Cristina assegura: "s'ha de tirar endavant, costi el que costi".

Jo sempre he estat treballant de carnissera, fins que vaig estar en atur, i ara m'estic formant per treballar en sanitat o com a cuidadora de gent gran.

5.4 SITUACIÓ LABORAL

5.4.1 ACTIVITAT DE LES PERSONES ENTREVISTADES

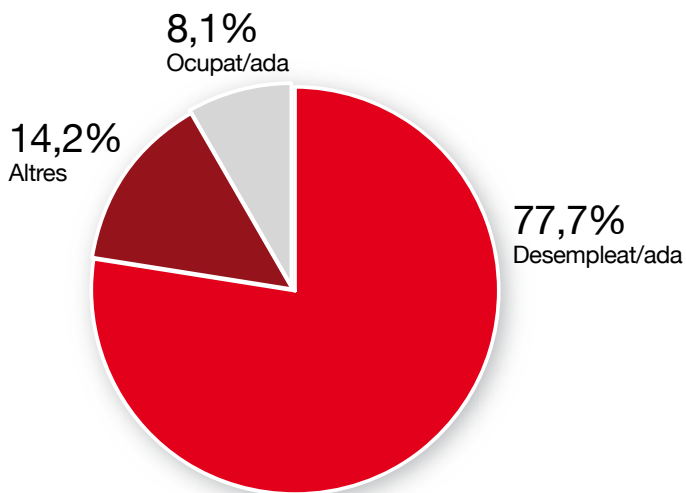
La condició d'aturat/ada és l'habitual en les persones que són participants en els projectes d'ocupació de la Creu Roja. Per això, les dades que cal comparar en aquest apartat són les que mostren l'evolució de la situació del Grup Ocupació respecte a la que presentaven en el moment de la seva adscripció a un projecte d'ocupació de l'entitat.

■ En el moment de la seva adscripció, als projectes d'ocupació, un 77,7% de les persones estan desocupades i un 8,1% treballava.

■ Durant el mes d'octubre - quan es realitza l'enquesta telefònica del segon estudi - un 65,5% està a l'atur i un 24,9% treballant en el mercat regular.

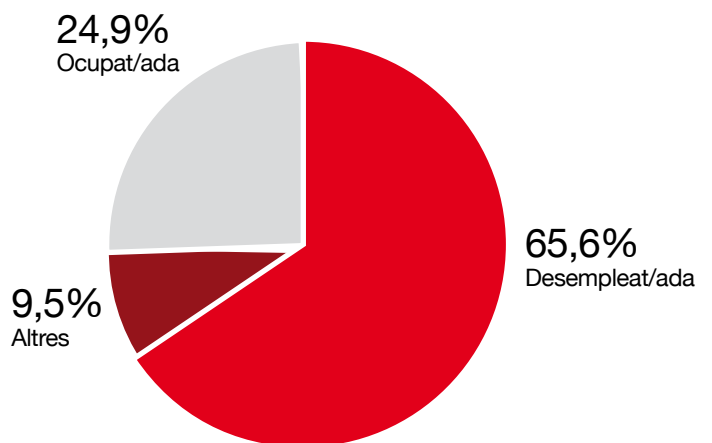
Situació dels participants del Grup Ocupació

En el moment de la seva adscripció al projecte.

Font: aplicació SIE

En l'actualitat

Font: Segon estudi de l'Observatori de Vulnerabilitat

5.4 SITUACIÓ LABORAL

5.4.2

DADES DEL DARRER LLOC DE TREBALL

En aquest apartat, es presenten els resultats del qüestionari referents a les dades del darrer lloc de treball de les persones del Grup Ocupació que actualment es troben desocupades.

■ La meitat de les persones actualment desocupades del Grup Ocupació han perdut la seva feina durant l'any 2011, mentre que, en el 36,7% dels casos, la van perdre en el període 2008-2010.

■ El 72,2% va tenir la seva darrera ocupació en una empresa, mentre que un 24,5% va treballar per a particulars.

■ Un 42% van accedir a aquesta feina a través de contactes personals i un 17%, per intermediació de la Creu Roja.

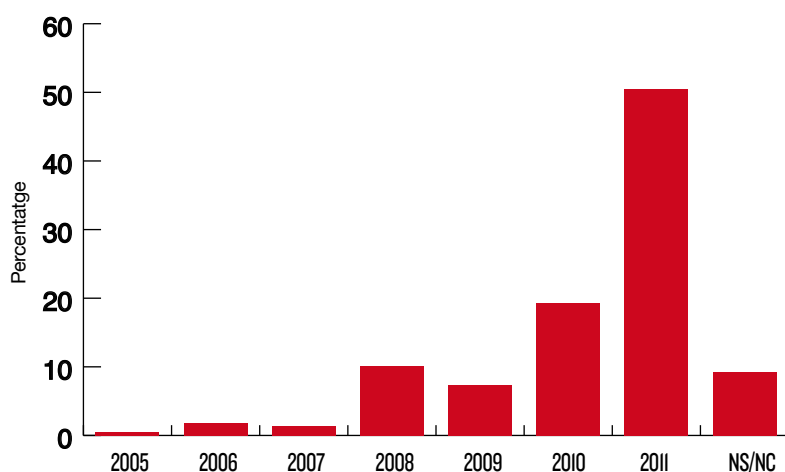
■ Pel que fa a la funció desenvolupada, a partir de les respostes a la pregunta oberta, s'ha creat el següent núvol de paraules (la mida de les paraules és proporcional a la seva freqüència d'aparició):

■ El tipus de contracte del darrer lloc de treball va ser majoritàriament a temps complert (55,6 %), en un 22% dels casos a temps parcial i en un 17,5% es tractava d'un treball sense relació contractual.

■ El període mig treballat durant la darrera contractació va ser de 4 mesos.

Data final del darrer lloc de treball

Durant l'any 2011, pràcticament es multiplica per 5 el percentatge de desocupació respecte als anys anteriors.

5.4 SITUACIÓ LABORAL

5.4.3 OCUPACIÓ EN ELS DARRERS SIS MESOS

En aquest apartat, s'ha demanat a les persones del Grup Ocupació si han tingut alguna feina en els darrers sis mesos, obtenint els següents resultats:

- Des del mes de maig de 2011, un 58,6% han tingut algun tipus d'ocupació (s'inclouen aquí les persones que ja treballaven anteriorment).
- En el 33,3% dels casos, el període treballat ha estat inferior als 2 mesos.
- Pel que fa a la relació contractual, el 63,3% de les persones que han estat treballant en els darrers sis

mesos o continuen fent-ho, han tingut un contracte eventual, mentre que un 23,7% ha tingut alguna ocupació sense relació contractual.

- En relació a la jornada, 5 de cada 10 persones ha treballat a jornada completa i 2 de cada 10, per hores.
- El 62,8% han treballat en el sector serveis, representant el servei domèstic un 22,6 % del total.
- La mitjana d'ingressos mensuals (nets) ha estat, en un 46,3% dels casos, inferior a 600€, un 39% ha obtingut uns ingressos situats entre 600 i 1.000€ i un 14,7% està per sobre dels 1.000€.

Coincidint amb els mesos d'estiu s'observa una certa millora -si bé temporal- en la situació laboral d'algunes persones. La majoria han treballat a jornada completa i en el sector serveis.

TESTIMONI

FRANCISCA MARÍA REYES

40 ANYS,

USUÀRIA DEL PROGRAMA D'INSERCIÓ
LABORAL PER A PERCEPTORS DE LA RMI
DE L'ASSEMBLEA DE SANT FELIU DE
GUÍXOLS - VALL D'ARO

La Francisca sempre ha cregut que la formació és important per trobar feina. Per això, al llarg de la seva vida, ha fet cursos d'auxiliar clínica i puericultora, d'introducció a la discapacitat física i psíquica, de comerç, de primers auxilis, de secretariat i direcció i de transport públic.

Això li ha permès treballar durant molts anys en tot tipus de feines i, fins ara, sempre havia pogut mantenir-se, a ella i als seus dos fills. Ara, però, fa dos anys que es va quedar sense feina després que no li renovessin el contracte per fer-la indefinida.

“És la primera vegada que porto tan de temps a l'atur. Mai no ha-

via agafat l'ajuda familiar, i tinc 40 anys”. La Francisca busca feina en tots els àmbits en què pot treballar, però es troba barreres de formació: “A l'hora de fer la feina, sempre em demanen un nivell més alt de coneixement del que tinc”.

Com a dificultat afegida, és mare monoparental i li costa molt conciliar la vida laboral amb la familiar. Per això, assegura: “o et demanen moltes hores sabent que no pots complir els requisits que t'exigeixen, o ja no et diuen res, només pel fet de tenir fills a casa”. La Francisca ha de mantenir la seva família amb els 650€ que rep entre l'ajuda familiar i la RMI.

**Mai a la vida no he demanat res.
És la primera vegada des que estic a l'atur.**

5.4.4 LES DIFICULTATS D'ACCÉS AL MERCAT DE TREBALL: PERCEPCIONS I ACTITUDS

Seguint amb el mateix grup (població activa que es troba desocupada en el moment de realitzar l'enquesta), s'ha volgut copsar l'opinió de les persones enquestades sobre les dificultats d'accés al mercat laboral, obtenint la següent informació:

■ En referència a la principal dificultat per trobar feina, el 60,4% afirma que és la manca d'oferta laboral. Aquesta resposta està molt per sobre de la resta d'opcions possibles.

En resposta a la pregunta "Què creu que li aportaria ajuda per trobar feina?", les persones aturades del Grup Ocupació han respost el següent:

■ Un 42% de les persones vinculen la millora de la seva ocupabilitat a una millor preparació (formació, experiència...) Segons les dades obtingudes de l'aplicació SIE, la meitat de les persones del grup tenen un nivell d'estudis equivalent a EGB o inferior en el moment de la seva adscripció al projecte.

■ El 22,2% pensen que millorarà la seva situació laboral si es produeixen canvis en el context econòmic actual (la fi de la crisi, la millora de l'oferta laboral...).

■ Un 20,8% relaciona la millora de l'ocupabilitat i d'aspectes relacionals, tant amb les persones (contactes, xarxa...) com amb l'entorn (coneixement de d'idioma, mobilitat...)

■ El 17% restant diu estar condicionat per factors personals (edat, salut, origen, càrregues familiars...), que limiten o, fins i tot, impedeixen el seu accés al mercat.

■ 7 de cada 10 persones diuen estar motivades o molt motivades per seguir buscant feina.

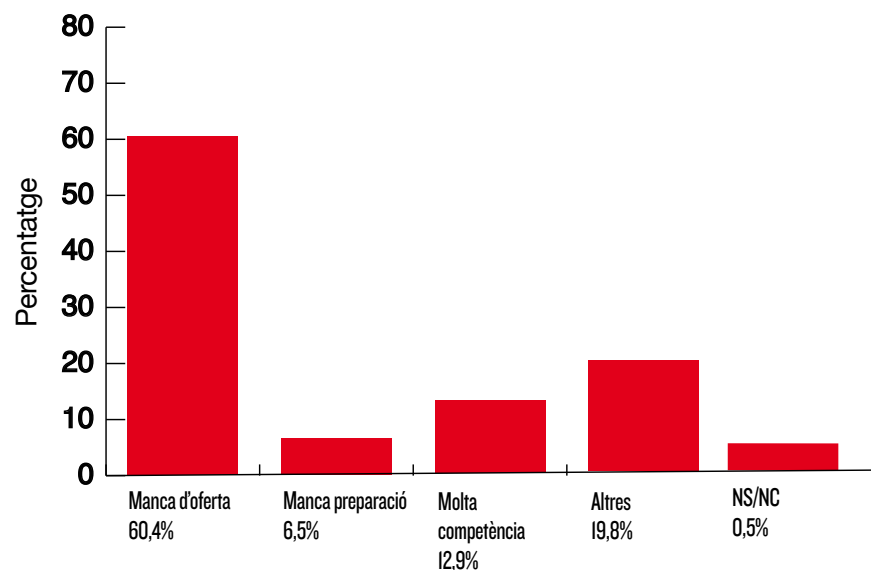
■ També 7 de cada 10 persones han realitzat alguna entrevista/contacte per optar a un lloc de treball durant aquest any 2011.

■ El 40% d'aquestes persones diu que s'ha vist afectada per algun aspecte de la seva salut pel fet de no tenir feina

Les persones del Grup Ocupació presenten una alta motivació i implicació en la recerca de feina. Malgrat aquesta actitud positiva, 4 de cada 10 afirmen patir trastorns emocionals a causa de la precarietat de la seva situació.

El 62,8% de les persones participants en els projectes d'ocupació de la Creu Roja pensen que poden millorar la seva ocupabilitat amb accions adreçades a adquirir una major capacitat i habilitats

Factors que dificulten trobar feina

06

.....
**COMPARACIÓ DE LA
SITUACIÓ DEL GRUP
OCUPACIÓ
I DEL GRUP SEGUIMENT**

**6.1
INTRODUCCIÓ**

**6.2
ELS PERFILS**

**6.3
EVOLUCIÓ DE LA
SITUACIÓ
EN ELS DARRERS SIS
MESOS**

**6.4
ENQUESTA D'OCUPACIÓ**

6.1

INTRODUCCIÓ

Com ja s'ha dit en la introducció del present estudi, per tal de tenir uns indicadors comuns que posteriorment ens permetin fer una anàlisi comparativa, s'ha realitzat el mateix qüestionari a tots dos grups: el Grup Seguiment i el Grup Ocupació. Abans de veure'n els resultats, cal tenir presents algunes consideracions prèvies per fer una interpretació correcta de les dades.

En primer lloc, al Grup Seguiment hi pertanyen persones que tenen en comú una situació objectiva de precarietat o pobresa, diagnosticada pels serveis socials, que en fan la derivació, o pels professionals de la Creu Roja, quan es tracta de persones usuàries de la pròpia entitat. Aquest és precisament l'únic requisit d'accés al projecte. Així, la mostra compta amb una representació dels col·lectius que pateixen una gran vulnerabilitat: persones i famílies amb alta precarietat en el treball, fora del mercat laboral, receptors i dependents de prestacions, en situació irregular, persones grans sense jubilació o amb pensions

extremadament baixes, gent que es troba en situació d'incapacitat o invalidesa a causa de la seva salut.... En resum, es tracta de persones i famílies que necessiten d'un suport extern per cobrir les seves necessitats bàsiques. Tenint en compte la diversitat d'aquest grup, el qüestionari d'ocupació s'ha realitzat únicament a les persones que en constitueixen la població potencialment activa (70% del total).

El Grup Ocupació abasta també un seguit de col·lectius diferents, amb un perfil general de dificultat d'accés al mercat laboral i un d'específic, que ve determinat, en gran mesura, pels requisits d'accés de cada projecte. Això no obstant, totes les persones enquestades del Grup Ocupació tenen en comú les dues característiques següents: es tracta de població activa o potencialment activa i que reuneix -o està en procés de fer-ho- els requisits legals per accedir al mercat laboral regular.

Fetes aquestes consideracions, es procedeix a l'anàlisi comparativa entre ambdós grups.

6.2

ELS PERFILS

Els resultats de l'enquesta no revelen grans diferències en els perfils personals:

■ A tots dos grups, predominen les dones en proporcions similars (60% del primer grup i 63% del segon).

■ Es mantenen les nacionalitats majoritàries, malgrat que en proporcions diferents. Aquestes diferències poden explicar-se per factors idiomàtics, culturals i legals que condicionen l'accés al mercat laboral.

■ La mitjana d'edat és molt similar, entre els 37 i 38 anys a tots dos grups, i, pel que fa a l'estat civil, predominen les persones casades (entorn al 50%), tot i que hi ha un major percentatge de solteres al Grup Ocupació.

■ Pel que fa a les prestacions, mentre que al Grup Seguiment (en què el 56% dels enquestats tenen prestació) és majoritària la RMI (un 16,6%), al Grup Ocupació (48% amb prestació), la més rebuda és la vinculada a l'ocupació (subsidi d'atur, en el 22% dels casos).

6.3

EVOLUCIÓ DE LA SITUACIÓ DELS GRUPS EN ELS DARRERS 6 MESOS

Comparant els dos col·lectius, s'observa una major dependència d'ajudes públiques entre les persones del Grup Seguiment.

En el grup de seguiment, format per 332 persones, només 3 diuen haver rebut una nova prestació enfront de les 79 (24% del total) que l'han perduda des de maig.

■ La meitat de les persones del Grup Seguiment manifesten que la seva situació ha empitjorat en els darrers 6 mesos, enfront del 35,8% del Grup Ocupació, que majoritàriament ha respòs que es troba igual (44,7%)

■ Les persones del Grup Seguiment vinculen aquest empitjorament a la pèrdua de prestacions, mentre que les del Grup Ocupació ho fan a la pèrdua del lloc de treball.

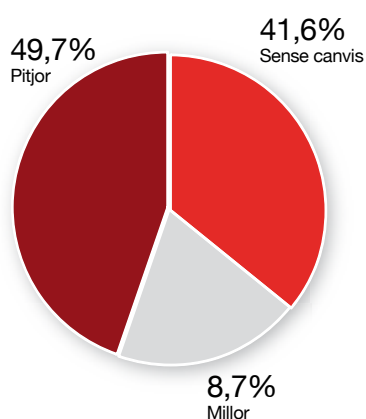
■ Comparant els dos col·lectius, s'observa una major dependència d'ajudes públiques entre les perso-

nes del Grup Seguiment, tant pel que fa al percentatge de persones que la reben (56%, enfront del 48% de les persones del Grup Ocupació) com pel tipus de prestació.

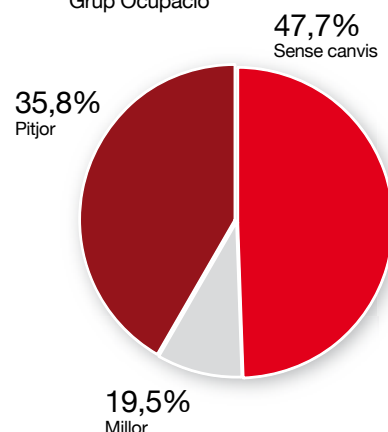
■ Comparant els dos grups enquestats, la seva situació respecte al mes de maig empitjora en diferent proporció i per motius diferents: al Grup Seguiment, per pèrdua de prestació, i al Grup Ocupació, per pèrdua del lloc de treball. Fa sis mesos era la pèrdua de la feina, també al Grup Seguiment, la principal causa d'empitjorament.

Evolució des de maig

Grup Seguiment

Grup Ocupació

6.4

ENQUESTA D'OCUPACIÓ

6.4.1

ACTIVITAT DE LES PERSONES ENTREVISTADES I MEMBRES DE LA FAMÍLIA.

La participació activa de les persones de difícil inserció en els projectes d'ocupació de Creu Roja es tradueix en una millora substancial de la seva situació laboral.

■ Malgrat que l'enquesta s'ha realitzat durant el mes d'octubre, i no coincidint amb el tancament dels projectes, s'observa una millora substancial de l'activitat del Grup Ocupació, comparant la seva situació actual amb aquella en què es trobaven en el moment de la seva adscripció com a participants, amb un creixement del percentatge de persones assalariades, que passa del 8% al 24% .

■ Enfront d'aquesta evolució, el Grup Seguiment mostra un estancament dels percentatges d'ocupació (la població assalariada representava un 15% el mes d'abril i un 16%, en aquest segon estudi).

■ Quant a la resta de membres que formen el nucli familiar, la proporció de persones aturades no presenta diferències significatives entre ambdós grups (al voltant del 22%-23%), però sí la de les persones actives laboralment (9,9% en el Grup Seguiment i 22,7% en el Grup Ocupació).

■ La situació general d'activitat de les famílies és força més precària en el Grup Seguiment -on hi ha un elevat percentatge de famílies amb tots els seus membres en situació d'atur- que no pas en el Grup Ocupació.

6.4.2 DADES DEL DARRER LLOC DE TREBALL

■ La meitat de les persones del Grup Ocupació que han perdut el seu lloc de treball ho han fet aquest any 2011, enfront del 33% del Grup Seguiment.

■ No hi ha diferències substancials en el tipus de funció desenvolupada en el darrer lloc de treball –majoritàriament al servei domèstic– i hi ha un pes important del treball per a particulars, més dimensionat en el Grup Seguiment (30,4%) que en al Grup Ocupació (24,5%).

■ Pel que fa al tipus de contracte a la darrera feina, tampoc s'observen diferències significatives en ambdós grups. A tots dos grups, predominen (més del 54%) les persones que van perdre un treball a jornada completa (si bé de manera més recent en el Grup Ocupació) i destaca també l'alt percentatge de persones que van treballar per darrer cop sense contracte (20,4% en el Grup Seguiment i 17,5% en el Grup Ocupació), en proporcions similars a les contractacions temporals. Les diferències s'han de buscar, en aquest cas, dins dels propis col·lectius:

Taxa d'atur i atur llarga durada (3r trimestre 2011/octubre 2011)

	Europa (Eurozona)	Espanya	Catalunya	Estudi Observatori Grup Seguiment	Estudi Observatori Grup Ocupació
Taxa d'atur	10,4%	21,52%	19,43%	65,08%	65,6%
Atur de llarga durada	42,5%	49,3%	47,9%	66,3%	49,5%

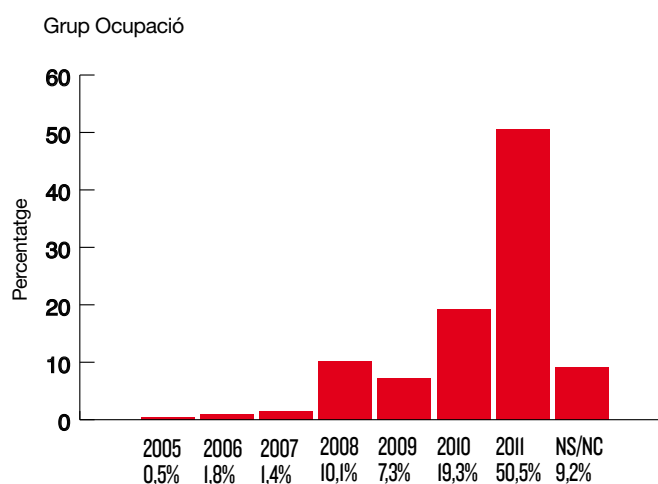
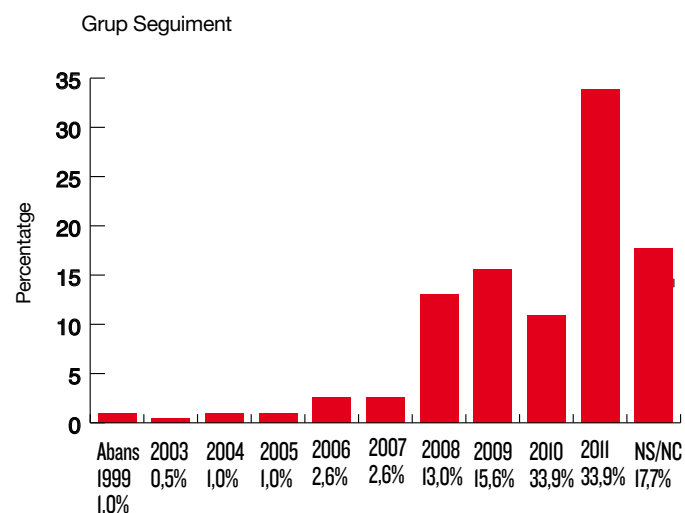
(*) Atur de llarga durada: percentatge de persones aturades que porten 1 any o més a l'atur.

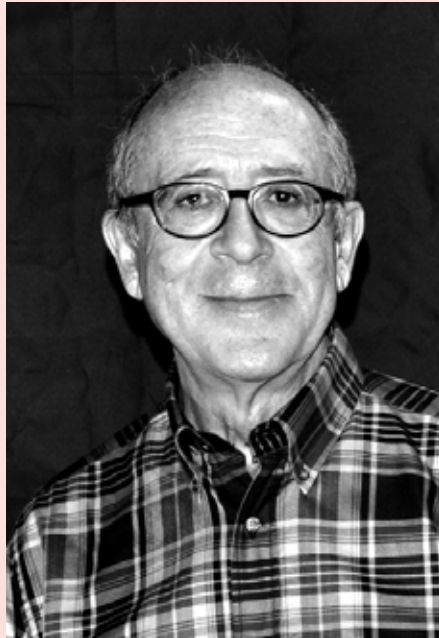
Fonts: Eurostat, INE, IDESCAT i elaboració pròpia de la Creu Roja (dades d'octubre de 2011).

■ A tots dos grups, hi ha un increment de les persones desocupades molt acusat a partir de 2008. La desocupació del Grup Ocupació és mes recent (la meitat durant el 2011), mentre que al Grup Seguiment predomina l'atur de llarga durada, ja que prop del 70% de les persones que el formen no han tingut cap feina des d'abans de 2011.

Dins dels mateixos grups i prenent com a referència la vida laboral, apareixen perfils, que presenten forts contrastos entre ells i mostren la progressiva entrada en els projectes de la Creu Roja d'un sector de la població que fins fa relativament poc temps estava en una situació normalitzada

Data final del darrer lloc de treball

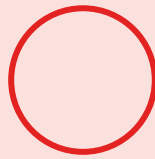

TESTIMONI

SALVADOR TOMÁS I MUNTÓ

69 ANYS,

VOLUNTARI DE L'ÀMBIT
D'OCUPACIÓ DE L'ASSEMBLEA
PROVINCIAL DE TARRAGONA

“Volia donar una utilitat a la meva experiència i coneixements”. Aquest és el motiu que va impulsar al Salvador a involucrar-se com a voluntari de la Creu Roja a Tarragona. Després de treballar durant 40 anys en temes de formació i ocupació, el Salvador es dedica ara a ajudar persones que busquen millorar la seva ocupabilitat per trobar una feina.

Durant el temps que porta de voluntari, el Salvador ha notat alguns canvis en la situació dels usuaris dels programes d'ocupació. “Actualment ens arriben persones molt angoixades que han perdut la feina i que no po-

den fer front a les necessitats més bàsiques” - explica. “Jo intento convèncer la gent que el context és diferent que abans. A molts, els costa assumir que el canvi provocat per la crisi fa que, de cop, necessitin una formació i una experiència que abans no se'ls exigia, però que ara sí” - afirma el Salvador.

I tot i que ell mateix reconeix que l'escassa oferta de llocs de treball és una barrera difícil de superar, persisteix en la idea que, quan una persona es troba a l'atur, el que ha de fer és insistir, marcar-se un objectiu i treballar per aconseguir-lo.

**Buscar feina és una feina.
Demana una dedicació completa cada dia de la setmana.**

6.4.3 OCUPACIÓ EN ELS DARRERS SIS MESOS

L'acompanyament de la Creu Roja en els processos d'inserció laboral dels col·lectius vulnerables incideix directament en una millora tant de l'ocupabilitat com de les condicions laborals

Si en l'apartat anterior volíem saber les condicions del darrer lloc de treball de les persones d'ambdós grups, que actualment estan sense ocupació, a continuació s'analitzen les característiques de les incursions en el mercat laboral que s'han produït en aquests darrers 6 mesos. Aquesta informació es resumeix a la taula següent:

■ En un context general de crisi econòmica, els col·lectius que atén la Creu Roja veuen encara més incrementades les seves dificultats d'accés al mercat de treball.

■ Malgrat el predomini de l'eventualitat i l'escassa durada de la relació laboral, s'observen unes millors condicions contractuals en el Grup Ocupació (més de la meitat dels contractes a jornada completa enfront d'una majoria de contractes per hores al Grup Seguiment, menor pes de l'economia informal i millor remuneració) .

	Grup Seguiment	Grup Ocupació
Ha tingut algun tipus de feina remunerada	41,3%	58,6%
Contracte majoritari	49,6% Eventual	63,3% Eventual
Sense Contracte	32,8%	23,7%
Durada Relació Laboral	33% menys 2 mesos	33% menys 2 mesos
Jornada	38% Completa 19% Parcial 42,3% Per hores	52% Completa 26% Parcial 22% Per hores
Mitjana d'ingressos mensuals	58,4% <600€ 30,6% <1000€ 10,2% >1000€	46,3% <600€ 39,0% <1000€ 14,7% >1000€
Sector principal	Serveis	Serveis

TESTIMONI

CLAUDIO SOTERO I JUDITH CANELLES,

48 I 47 ANYS,

PARTICIPANTS DEL PROGRAMA
D'AUTOOCUPACIÓ I
MICROCRÈDITS IMPULS@ DE LA
CREU ROJA

Fa un any que el Claudio i la Judith han obert un negoci mixt a Tarragona, una botiga d'artesanaria i cafeteria. Aquesta parella, en temps de crisi, ha demostrat que les bones oportunitats poden estar en els canvis. Abans d'obrir el negoci, van passar per diverses feines. La Judith feia d'artesana i professora, alhora que confeccionava roba per a espectacles. El Claudio va emigrar del Brasil fa 12 anys i, durant aquest temps, ha fet de tot: ha estat il·luminador de teatre, jardiner, professor de portuguès, cambrer i artesà.

La idea del comerç mixt ha sorgit de la seva voluntat de treballar de manera independent, per si mateixos. Les dificultats els han fet pensar en abandonar, tal com explica el Claudio: “va haver-hi moments en què veies els diners marxar, tu treballant i sense poder obrir la porta... et desespera.” No han rebut cap ajuda de bancs ni institucions, cosa que els ha portat a contactar amb la Creu Roja per demanar suport. El recorregut no ha estat fàcil, però els dos han volgut utilitzar la seva creativitat per tirar endavant, buscant en la necessitat les diferents maneres per sortir de la crisi.

“

Com que la gent ha viscut bé fins ara, no s'atreveix a canviar de feina i no veu cap oportunitat en res més. Només té por i es queda parada.

”

6.4.4

LES DIFICULTATS D'ACCÉS AL MERCAT DE TREBALL: PERCEPCIONS I ACTITUDS

El suport i l'acompanyament que proporcionen els projectes d'ocupació de la Creu Roja incideixen positivament en l'actitud de les persones participants en la recerca de feina.

Les persones d'ambdós grups consideren que l'actual situació de recessió del mercat de treball és el principal obstacle per trobar feina. Això no obstant, les persones del Grup Ocupació tenen una percepció més proactiva del seu paper en la recerca de feina que les del Grup Seguiment, on el pes dels condicionants personals és major i de més difícil solució.

■ Més de la meitat de les persones d'ambdós grups consideren que la principal dificultat per trobar feina és la manca d'oferta en el mercat de treball actual.

■ Al Grup Ocupació, 6 de cada 10 persones pensen que la formació o l'adquisició /millora d'habilitats els ajudarà a trobar feina. Al Grup Seguiment, ho consideren així 5 de cada 10 de persones.

■ El nivell d'estudis d'ambdós grups és molt similar. La meitat de les persones tenen estudis equivalents a EGB o inferiors.

■ Les respostes a la pregunta oberta "Què li seria d'ajuda per trobar feina?" són molt més concretes entre les persones del Grup Ocupació. Així per exemple, la majoria de persones que responen "formació" especifiquen quin tipus de necessitat formativa es refereixen i, en molts casos, està clarament vinculada a la formació per l'ocupació. Al Grup Seguiment, aquesta resposta és majoritàriament genèrica.

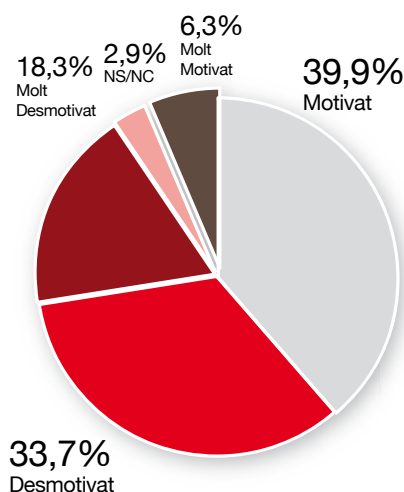
■ 3 de cada 10 persones del Grup Seguiment, vinculen les dificultats d'accés al mercat de treball a la seva situació personal (edat, salut, situació, país d'origen, càrregues familiars...) . En el cas del Grup Ocupació, aquesta resposta la donen 2 de cada 10 persones. El principal obstacle del Grup Seguiment és la seva situació legal, en el Grup Ocupació, la dificultat de conciliar vida laboral i familiar.

■ 7 de cada 10 persones del Grup Ocupació han mantingut algun contacte o entrevista de feina durant l'any 2011. En el Grup Seguiment, aquesta proporció es redueix a 4 de cada 10.

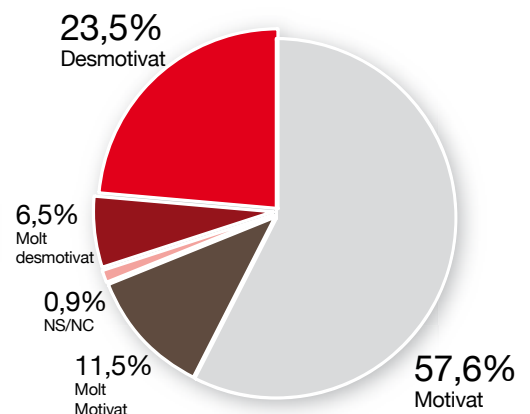
■ Més de la meitat de les persones del Grup Seguiment afirmen estar desmotivades o molt desmotivades per buscar feina. Entre les persones del Grup Ocupació hi ha una alta motivació (70%).

Actitud per buscar feina

Grup Seguiment

Grup Ocupació

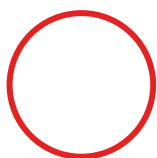
07

**CONCLUSIONS DE
L'ESTUDI**

1

De la pèrdua de treball a la pèrdua de prestacions

Hi ha una diferència destacable entre els dos grups estudiats quant a l'empitjorament de la seva situació actual. El Grup Seguiment es troba amb un escenari preocupant de desprotecció per la pèrdua de prestacions, mentre que al Grup Ocupació la principal causa de vulnerabilitat deriva de la pèrdua del lloc de treball.

Els resultats d'aquest estudi mostren una dada prou significativa pel que fa a l'evolució de les condicions del Grup Seguiment, aquelles persones que necessiten d'un suport extern per cobrir les seves necessitats més bàsiques. En aquest col·lectiu, s'observa que el 23,7% de les famílies han perdut algun tipus de prestació en els darrers 6 mesos, sobretot les vinculades a l'ocupació (subsidi d'atur) i la Renda Mínima d'Inserció (RMI), en la mateixa proporció. Per contra, al Grup Ocupació, la pèrdua d'alguna prestació en els darrers mesos afecta tan sols un 8% de les famílies.

En el Grup Seguiment, la percepció de prestacions permetia obtenir uns ingressos mínims per pal·liar l'impacte de la pèrdua de feina - que s'apuntava en el primer informe com la principal causa de vulnerabilitat d'aquest col·lectiu, però, mig any després, aquestes persones es troben davant d'un escenari preocupant per la situació

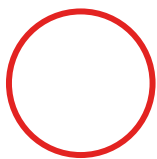
de desprotecció en què s'han quedat en molts casos. Cal afegir aquí la tendència a la baixa del suport de la xarxa familiar (del 22 al 17%), possiblement per la dificultat de mantenir aquest suport de manera sostinguda a mig i a llarg termini.

L'empitjorament de la situació dels col·lectius vulnerables també ha portat a la Creu Roja a reforçar les seves accions d'ajuda humanitària a Catalunya des que va començar la crisi econòmica.

En aquest sentit, cal destacar que l'entitat ha repartit ajuda alimentària i d'altres productes bàsics a un total de 188.179 persones durant el 2011, prop d'un 20% més que el 2010. Amb aquesta finalitat, la Creu Roja gestiona el Programa d'Aliments de la Unió Europea (UE) i distribueix els kits de suport social, lots amb productes alimentaris i higiènics que l'entitat està repartint a Catalunya des de setembre de 2009.

2

La formació, l'acompanyament i les accions de foment de l'ocupació, elements clau per a l'apoderament de les persones

Tot i les dificultats d'accés al mercat laboral d'aquests col·lectius en el context econòmic actual, l'acompanyament en els processos d'inserció laboral incideix notablement en la millora de la seva ocupabilitat.

Un 24% de les persones del Grup Ocupació han accedit al mercat de treball. En el moment de la seva adscripció al projecte, només un 8% d'aquestes persones estaven treballant. En canvi, en el Grup Seguiment, no hi ha hagut un increment significatiu de l'ocupabilitat de les persones en els darrers sis mesos. El percentatge de persones que estan en actiu ha passat del 14 al 16%, malgrat que, com s'apuntava en el primer estudi de maig de 2011, la pèrdua relativament recent del lloc de treball era el tret comú que identificava el sector dels anomenats "novinguts a l'exclusió social". Aquest col·lectiu justament manifestava que la reincorporació al mercat laboral era l'única manera de sortir de la situació de precarietat en què es trobava.

Els resultats de l'estudi posen de relleu que, malgrat les especials dificultats d'accés al món laboral d'aquests col·lectius i tenint en compte el context econòmic actual gens favorable, un acompanyament en els processos d'inserció laboral incideix notablement en la millora de la seva ocupabilitat

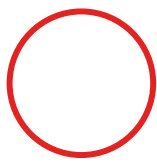
i, en conseqüència, de les seves condicions de vida.

Per això, la Creu Roja ha continuat desenvolupant enguany 8 programes d'ocupació i inserció laboral adreçats a diferents col·lectius en situació de vulnerabilitat. Segons les darreres dades disponibles, corresponents a la memòria de 2010, l'àmbit d'ocupació de la Creu Roja atén prop de 7.000 persones anuals, tant en programes d'inserció laboral com en espais d'orientació i recerca de feina, on assessora els usuaris sobre les vies d'accés al mercat de treball. Als programes, es registra una taxa d'inserció mitjana del 37%.

Conscients de la importància de l'ocupació en l'apoderament de les persones més vulnerables, la Creu Roja a Catalunya també ha endegat, amb fons propis, el projecte d'ocupació "Tu pots" adreçat específicament a les persones del Grup Seguiment. Aquest grup ja estan patint, com s'ha vist, una situació de desprotecció com a conseqüència de la pèrdua de prestacions.

3

Garantir les necessitats bàsiques per sortir del cercle de la dependència

Cal garantir una mínima prestació que permeti a les persones en situació de desprotecció fer front a les necessitats més bàsiques, mentre estiguin en processos d'inserció i, per tant, de trencament de la seva dependència. Aquesta prestació podria estar vinculada a un retorn social per part de les persones receptors, per tal de dignificar l'ajut i millorar la integració dels col·lectius més desfavorits.

Treballar l'accés al mercat laboral amb persones que es troben en una situació de vulnerabilitat extrema no resulta fàcil. En el seu dia a dia, han de fer front, entre moltes altres situacions, a una necessitat bàsica i urgent que han de cobrir amb suport extern: la seva alimentació i la de les seves famílies.

El primer estudi de l'Observatori, titulat "L'impacte de la crisi en la infància i les famílies", ja posava de manifest les necessitats bàsiques de les famílies enquestades. Pel que fa a l'alimentació, indicava que prop d'un terç de les famílies no es pot permetre menjar com a mínim un cop al dia ni carn, ni peix ni pollastre i que un 25% no pot costejar el menjador escolar per als seus fills i filles.

La infància, juntament amb les persones grans, també estan acusant indirectament l'efecte de la crisi econòmica pel seu impacte sobre l'economia familiar. Així ho indiquen també altres indicadors dels projectes de la Creu Roja per fer front a la situació social i econòmica actual. La Creu Roja a Catalunya ha repartit enguany kits de suport social a 44.743 destinataris (dels quals 20.584 són per a infants), un 61% més que el 2010, a més de repartir prop de 4.000 lots de productes de suport personal entre les persones grans. En el cas del Programa d'Aliments de la UE, l'entitat ha arribat a 143.436 persones arreu de Catalunya (enfrent dels 130.707 de 2010) i s'ha doblat el

volum d'aliments repartits respecte a l'any passat, que enguany ha sumat 9.412.545 kg.

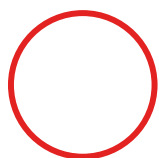
Davant de l'augment de les necessitats bàsiques i de les difícils condicions de vida de les persones ateses en Programes de Lluita contra la Pobresa i l'Exclusió Social, resulta molt difícil, tot i l'acompanyament de què puguin disposar, incidir en qualsevol dels processos dels itineraris d'inserció (millora de la qualificació, activació en la recerca de feina, mediació...) o en la seva motivació personal. En el cas de les persones del Grup Seguiment, un 52% està desmotivats o molt desmotivats a l'hora de buscar feina, un percentatge que es redueix al 30% en el cas del Grup Ocupació.

A més de fer palesa aquesta dificultat real, la Creu Roja vol fer propostes noves per encarar solucions. Seria necessari garantir una mínima prestació que permeti, a les persones que es troben en situació de desprotecció, fer front a les necessitats més bàsiques i, al mateix temps, centrar els seus esforços en aconseguir allò que els permetrà sortir del cercle de la dependència de les prestacions -com hem vist cada cop més minses- i de l'exclusió social: l'accés al món laboral.

Una inversió ferma en recursos que promoguin la inclusió en aquesta línia donaria, sens dubte, a mig termini, una alta rendibilitat, tant econòmica com social.

4

Trencant les barreres socials

El treball de les entitats en la millora per l'ocupació dels col·lectius vulnerables serà més eficaç si es provoquen canvis en les percepcions i els entorns. Aquesta tasca va més enllà, doncs, de l'activació, capacitació i acompanyament en el procés d'inserció laboral dels participants.

La Creu Roja està convençuda que el treball de la institució i d'altres entitats en la millora de l'ocupació dels col·lectius vulnerables serà més eficaç si aconseguim provocar canvis en determinades percepcions i entorns. La tasca de la Creu Roja va més enllà, doncs, de l'activació, capacitació i acompanyament en el procés d'inserció laboral dels participants dels programes d'ocupació de l'entitat.

Mitjançant els resultats de l'estudi en relació a les principals dificultats a l'hora de trobar feina, s'observa un nombre significatiu de respostes que fan referència a condicions personals objectives, com ara l'edat, el país d'origen o les càrregues familiars. Aquestes característiques són inherents a moltes persones i no es poden modificar. L'experiència de la Creu Roja permet posar en positiu aquestes condicions i convertir en valor (coneixements, responsabilitat, capacitat d'organització...) el que, des

del desconeixement o els prejudicis, es pot percebre com un obstacle.

La Creu Roja treballa i continuarà treballant també en projectes de sensibilització i de comunicació que promoguin la igualtat d'oportunitats en l'accés a l'ocupació i a la gestió de la diversitat en el marc de les empreses, com a estratègia que contribueixi a posar en valor la contribució de les persones en dificultat social, tant al mercat de treball, com al conjunt de la societat.

ELS 7 PRINCIPIS FONAMENTALS

HUMANITAT

EL Moviment Internacional de la Creu Roja i de la Mitja Lluna Roja s'ha creat per la preocupació de prestar auxili, sense discriminació, a tots els ferits als camps de batalla, s'esforça, sota el seu aspecte internacional i nacional, a prevenir i alleujar el patiment de l'ésser humà en totes les circumstàncies. Tendeix a protegir la vida i la salut, així com a fer respectar la persona humana. Afavoreix la comprensió mútua, l'amistat, la cooperació i una pau duradora entre tots els pobles.

IMPARCIALITAT

No fa cap distinció per nacionalitat, raça, religió, condició social o credo polític. Es dedica únicament a socórrer els individus en proporció amb el seu patiment, posant remei a les seves necessitats i donant prioritat a les més urgents.

NEUTRALITAT

Amb la finalitat de conservar la confiança de tothom, el Moviment s'absté en tot moment de prendre part en les hostilitats i en les controvèrsies d'ordre polític, racial, religiós o ideològic.

INDEPENDÈNCIA

El Moviment és independent. És auxiliar dels poders públics en les seves activitats humanitàries, activitats que estan sotmeses a la legislació que regeix en els països respectius, no obstant això, les societats nacionals han de conservar una autonomia que els permeti actuar sempre d'acord amb els principis del Moviment.

VOLUNTARIAT

És una institució de socors voluntari i de caràcter desinteressat.

UNITAT

A cada país només pot existir una Societat de la Creu Roja o de la Mitja Lluna Roja, que ha de ser accessible a tothom i ha d'estendre la seva acció humanitària a la totalitat del territori.

UNIVERSALITAT

El Moviment Internacional de la Creu Roja i de la Mitja Lluna Roja, en el si del qual totes les societats tenen els mateixos drets i el deure d'ajudar-se mútuament, és universal.

www.creuroja.org 902 22 22 92

Humanitat Imparcialitat Neutralitat Independència Voluntariat Unitat Universalitat